

Reflecții despre spațiu, securitate și evoluția domeniului spațial în România

(din intervenția de răspuns a dlui dr. Marius-Ioan Piso la acordarea titlului DHC al UTM)

Intervenția a fost structurată în două părți. Prima, referindu-se la importanța domeniului spațial, scoate în evidență spațiul și securitatea – exploatarea potențialului spațial pentru: protecția cetățenilor în fața dezastrelor naturale și antropice, supravegherea maritimă, supravegherea frontierelor; integrarea cerințelor civile cu cele militare; sistemele spațiale constituie principalele mijloace pentru colectarea, transmiterea și distribuția de informații la scară globală. Sateliții de telecomunicații au un rol important în sistemele de apărare, datorită capacității de a transmite și distribui rapid și în siguranță mari cantități de informații.

Pornind de la importanța sporirii

securității infrastructurilor critice în sectorul spațial, DHC Piso elaborează în prezent studiul „Sistemele spațiale ca infrastructura critică”, în cadrul Academiei Internaționale de Astronautică (IAA), care își propune să elaboreze o evaluare calitativă și cantitativă a gradului de criticitate a sistemelor spațiale ca infrastructuri esențiale pentru civilizația Terrei, respectiv să estimeze dependența activităților de bază de funcționarea sistemelor spațiale, să evalueze vulnerabilitățile sistemelor spațiale față de amenințările naturale și artificiale și să genereze o abordare cantitativă pentru a produce recomandări adresate agențiilor spațiale și decidenților politici.

În cea de-a doua parte a discursului său, domnia sa a scos în evidență evoluția domeniului spațial în România, menționând că, după un proces care a durat două decenii, România a devenit membru al Agenției Spațiale Europene (ESA), considerată cea mai importantă organizație interguvernamentală europeană cu caracter științific și tehnologic și cu rol crescător în domeniul securității. România a încheiat primul Acord cu ESA în 1992, urmat de Acordul privind cooperarea în exploatarea și folosirea pașnică a spațiului în anul 1999, începând cu 2006 devenind Stat European Cooperant al ESA.

Începând cu 22 decembrie 2011, Româ-

nia a devenit cel de-al 19-lea Stat Membru al Agenției Spațiale Europene, fiind al doilea stat dintre cele foste socialiste care a obținut acest statut.

O etapă importantă în procesul de aderare a constat în desfășurarea unui audit tehnologic asupra entităților relevante din România (institute, centre de cercetare, companii industriale și IMM-uri) care dețin capacități tehnologice în domeniul spațial. Auditul a fost realizat de ESA, pornind de la un eșantion de 130 de entități, pentru 50 dintre acestea organizându-se vizite tehnice și interviuri.

Statutul de Stat Membru cu drepturi depline al Agenției Spațiale Europene a permis accesul organizațiilor din România, în aceeași măsură cu cele din țările membre ESA, la toate programele derulate, aceasta constituind un important transfer de tehnologie și deschiderea unei piețe de tehnologie avansată. Accesul direct la sistemele spațiale ESA facilitează dezvoltarea aplicațiilor spațiale pentru agricultură, mediu, transporturi, măsurarea dezastrelor, telemedicină. De asemenea, proprietatea intelectuală este menținută la nivel național, cu rol important în stabilitatea competenței în țară.

Alături de programele obligatorii fiecare Stat Membru ESA se poate implica în anumite programe opționale în funcție de interesele

naționale. Astfel, o direcție strategică vizată de Agenția Spațială Română (ROSA) este implicarea României în programul dedicat Stației Spațiale Internaționale (ISS). România devine astfel co-proprietar al Stației, alături de celelalte 11 state europene, precum și de partenerii internaționali: SUA, Canada, Rusia și Japonia, urmărindu-se dezvoltarea de capacități, tehnologii și forță de muncă specializate în explorare spațială. Stația Spațială este un laborator excelent pentru a testa tehnologii pentru misiuni spațiale pe orbită joasă, dar și pentru misiuni de explorare a Sistemului Solar.

De asemenea, prin participarea României la programul de dezvoltare a celei mai noi rachete europene, Ariane 6, Agenția Spațială Română oferă industriei spațiale din România oportunitatea de a se înscrie în cursa contractelor de dezvoltare a componentelor lansatorilor europeni. Acceptarea României în acest program de către ESA alături de doar alte 11 State Membre demonstrează că există deja capacități industriale competitive. Totodată, participarea României la dezvoltarea rachetei Ariane 6 va contribui la dezvoltare tehnologică, inovare și pregătire profesională în domeniul de nișă, cu potențial de a consolida rolul pe care România îl joacă în strategia spațială europeană și mondială.